

ANY V

NÚM. 221

BARCELONA 18 NOVEMBRE 1892

LA IL·LUSTRA

SETMANARI CATALA

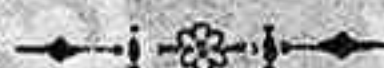
10 CENTIMS lo número

Es hermosa, 's pert de vista
per lo viva y per lo llesta...
una dona com aquesta
es la que 'ns faltava en llista.

Copia fot. de Matorrodona y C,^

LA DOLORES

Drama castellá en 3 actes y en vers,
original de

D. Joseph Feliu y Codina

estrenat la nit del dijous de la setmana passada
en lo Teatro de Novetats.

No acostumém á fer revista apart quan se tracta d'obras escrites en llengua que no siga la nostra, pero la circumstancia de ser catalá l' autor de l'obra que 'ns ocupa, las innumerables bellesas que la mateixa atresora y l' aplauso que unánimement li han tributat lo públich y la premsa, fan que trobém escás l' espay que podém dedicarli en nostras columnas é insignificantas totas las frases encomiásticas que en honor d' ella poguessim consignar.

Y mes nos obliga á ocuparnos en particular d'aquesta obra, los trámits per que ha hagut de passar pera ser al fi coronada ab un éxit tan brillant y expontani.

Sembla que son autor va escriurela ab l' intenció de ferhi posar música y convertirla en sarsuela; va entregar lo llibre á un conegut director —qual nom no es necessari expressar— y li sigué retornada al cap d' un quan temps, fundantse no sè ab quinas rahóns pera no posarla en escena.

Va decidir, en vista de tal negativa, lo senyor Feliu y Codina, eliminar de la seva obra la música, y la va entregar al director d' una notable companyia de vers que li prometé que la representaria, ab l' intenció no més, segons se va pogué veure mes tart, de donar llargas al assumpto.

Los dos directors eran castellans, com es de suposar.

Y l' autor de l' obra 's deya Feliu y Codina!

Y com qu' aquesta per nosaltres reputadíssima firma, potser per enveja, no es tan coneguda á Madrit, los dos directors sense cap mes motiu, van negarse á estrenar tal producció demostrant ab tota claretat que no saben compendre lo mérit de las obras que se 'ls entregan y revelant la causa que 'ls fá portar tants y tants mamarratxos al teatro, que no es altra que la de entussiasmarse ab lo nom del autor y no ab lo valor de l' obra.

No es que siguém durs en las nostras apreciacions: basta llegir uns quants versos de *La Dolores* per convencences de que, qui de tal manera escriu mereix ocupar un dels primers llochs en lo difícil art escenich.

Argument senzill é interessant, respirant poesia per tots los seus costats; pintura perfecta de caràcters; escenas plenas de color y vida; versificació tan sobria com vigorosa; forsa dramática indiscutible; tot aixó y molt mes conté la obra del Sr. Feliu y Codina, la que, sense pecar d' exagerats, creyém que firmarian gustosos los autors de mes fama del teatro castellá.

Quatre versos no mes, han bastat pera inspirar obra tan magistral:

«Si vas á Calatayud
pregunta por la Dolores,
que es una chica muy guapa
y amiga de hacer favores.»

Aquest cantar, compost per un jove lleuger y de baixos sentiments, ab lo sol fi de posar en evidencia á la dona á qui va enganyar ab paraulas d' amor, va fer neixe al Sr. Feliu y Codina la idea d' escriure un drama.

¡Qu' interessant se presenta la *Dolores*, la pobre criada del hostal, qu' ab la rialla als llabis y la ferida al cor, sent sovint la infamant copla, cantada en sa presencia, com si 'l desvergonyit seductor no l' hagués

composta pera ser un escarni sangrent de la seva deshonra!

¡Que petits y cobarts se revelan lo sargento *Rojas* y 'l rich *Patricio* que pretenen la *Dolores* y poden escoltar las baixesas de *Melchor*!

¡Que grandiosa apareix la figura del seminarista enamorat de la dona indefensa, castigant als ofensors y amenant á qui 's proposi mortificar á la pobra *Dolores*!

¡Qu' hermosa y enamorada 's presenta la protagonista quan l' autor de la torturadora copla li diu qu' encare l' estimal!

Una sola paraula amorosa es prou pera borrar lo desconsol y la vergonya que li ha causat *Melchor*, y 'l contempla ab tendresa y somnia un cel d' amors y felicitats!

Però quan veu que aquest s' ha burlat de la seva passió; se converteix l' amor en cdi y declara que será de qui surti en defensa d' ella.

Y cupleix sa paraula.

Ben clar ho demostra quan al obrir *Lázaro*, en l' últim acte, la porta del fondo, presentantse cara á cara de *Melchor*, exclama ella preveyent lo desafío:

«¡Lázaro... mi bien! ¡Qué hiciste!»

Lo perill que corren los dos homes es 'l mateix; pero del seu antich amant no s' en recorda; 'l que es digne de tota la seva passió amorosa, es *Lázaro* qu' exposa la seva vida pera sortir en defensa d' ella.

Y quan lo Sargento *Rojas* obra la porta del quarto hont ha caygut *Melchor* ab lo cor atravessat, exclama *Dolores*, pera salvar al seu estimat defensor:

«¡Sil! ¡Yo le he matado!»

Son tantas las bellesas que conté l' obra que per la enumeració de totas no basta una petita revista; pero ab lo que portém dit, ja compendrán nostres lectors que 'l drama *La Dolores* es d' aquells que quedan per modelo.

Lo desempeñyo qu' ha lograt ha sigut molt satisfactori, distingintse tots los actors, especialment la senyora Mena y 'l Sr. Simó.

Nos sembla que hi ha obra per días.

**

La fi del mon

¡Ay quina por!

Fá una pila de días que no 's parla d' altra cosa... pero per ara tots tan bons.

Los mes espantadissos han resat mes pare-nostres que de costum pera aplacar las iras divinas, y fins d' alguns s' assegura que s' han amagat entre mitj de dos matalassos... pero per ara no hi ha novetat.

Encare que l' astrólech Aretino s' hi va fer molt de lluny pera pronosticar la fi del mon—fa cinch sigles— aixó de haver de succehir en día 13, á molts los feya venir diarrea.

¡Lo número 13, es fatal!

Es lo punt de las donas.

Lo que trobava tothom malament es que s' acabès lo mon en diumenge, perquè es lo que deyan molts: Un día de descans que tenim á la setmana y encare 'ns venen ab aquestas brometas; al menos fos lo dilluns...

Los sabaters deyan que fos lo dimars perquè ells lo dilluns fan festa.

Y la major part trobavan millor que s' acabès en la setmana dels tres dijous.

La vritat es que 'l programa de la fi del mon, era terrible.

La bola havia de desapareixe per entregas pera fer-nos patir mes.

Per exemple: lo dimars havian de morir tots los llusos—ab qua—los burros—sense orelles—xanguets, sardinas y demés peixos.

Lo dimecres. los mussols—que no 's dongui ningú per ofés—los avestrussos—no parlo ab segona intenció—y demés bestias de pluma, menos los lloros.

Avuy han de enfonarse tots los edificis.

¡Aixó es mes carregós, perque ja tinch pagat lo lloguer del pís; y després l' amo de la casa no 'm voldrá tornar 'ls quartos dels quinze días que faltan pera acabar aquesta mesada.!

Lo dilluns que vé los homes se tornarán muts.

Y 'ls lloros també.

Tots serán lloros muts.

¿Que no valia mes que 's tornessin mudas las donas? Si ellas han de continuar parlant que 's concedeixi als homes la gracia de quedarse sorts.

Lo dimecres de la setmana entrant hi haurá una pluja d' estrelles.

¡Manoy! que será bonich.

Y com que l' endemá morirán los homes y las donas y tot lo terreno estará cubert d' estrelles, succehirá que 'ls que cayguin d' esquena, morirán ab l' estrella al... clatell.

¡Quedarém ben estrellats!

Ey., si no es tot mentida com fins ara.

LLICENCIAT VIDRIERAS.

CARTA Y CONTESTACIÓ

José Navía, barbero
del segundo batallón,
regimiento de Borbón,
de puesto en Navalcarnero.

«Desde que al servey estás,
«m' has oblidat *por completo*,
«*por lo cual, me dice* 'l gueto,
«que 'n *vinien lo* no 'm voldrás.

«Valgam Dios, es un martiri,
«*la madre siempre* m' afronta,
«dihentme: *gandulassa, tonta*,
«*val molt mas* l' hereu Baldiri,

«qu' es un joven de calés,
«de molts rals y moltes terras,
«que 'ls soldats sols *tienen ferras*
«y de formalitat, rés.

«Pró com jo t' estimo tant,
«*digo: val mes el José*,
«qu' es maco y m' estima ab ié,
«y l' altre es un comediant.

«Japet, no m' oblidis més
«encare que 't fassin cabo,
«ja que pel poble t' alabo
«dihent qu' ho serás dintre un més,

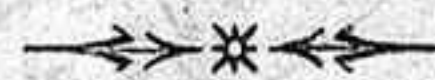
«que la Roseta Capreu
«t' estima y es pro a discreta,
«quan t' envía una pesseta,
«pera sellos de correu.»

La carta rebé en Navía
y cumplint com bon soldat
a la Rosa ha contestat
que li escrigui cada día.

J. BERNAT DURÁN.

CONTRAST

D' UNA SESSIÓ BORRASCOSA

Mentres á la Casa gran
boy reunits en sessió magna,
s' están los representants
y 'ls caps-padres de la... *farsa*,
discutintne y aprobant
tot lo que pél cap 'is passa,
movent ab sos desacerts
gran *bullit* y saragata,
un home que casualment
ab un manubri passava,
com si algú li hagués dit
la *juerga* qu' allí s' armava,
s' atura, y 's posa á tocar
aquell vals de los tres *Ratas*.

GUILLÉM TORRES.

EPIGRAMA

Parlant d' anys la lletja Pía
així va di á un jovenet:
—Siguim ben franch, Manelet,
vosté á mi ¿quants m' en faria?
Y com no vol dar desayres
á ningú, ell va contestar:
potse 'm podria enganyar
pero 'm sembla que no gayres.

M. EMULAP.

LA GOIXETA

La Pauleta Quixa y Freixa
es una nena molt baixa
que va rebre un cop de caixa
y ara de la cuixa 's queixa;
ni un instant la crossa deixa
y sempre diu ¡ay la cuixa!
mes com que ab petroli 's ruixa
cada nit la cuixa coxa,
sentit la pudó en Pep Toixa
diu á tothom qu' ella es bruixa.

J. RAMILLES.

EPIGRAMA

Tant en Pere Suchs la *avilla*
que havent vingut de la Cort
porta una cadena d' or
que li tapa mitja armilla.
Pero segons corren veus
si la lley no fos un erro,
l' hauria de dur de ferro
ben amarrada en los peus.

A. CORTINA RIVERA.

Un devót

D' una llántia á la claró
al peu d' un bonich altá
se veu un pobre minyó
que ab un rosari á la má
diu la següent oració:
«Oh Deu del cel eternal,
si 'm voléu treure d' apuros
y curar tot lo meu mal
feume treure cent mil duros
per la rifa de Nadal».

J. MIRALLES.

GÈNERO D' OCASIÓ

Quan se vol tot se concilia;
à la tarde y vespre ballo;
y al ser ja mes tart, travallo
per los... *pares de familia.*

Prats 1892

—Y donchs, senyor Manel... ara la fem per qui?
—Veurás ab la llengua d' aquells diariots un hom,
ja no 's podia guanyar la vida honradament.

¡DE SÉRIO!

JA casi ningú n' es; ja casi ningú hi vá; ja casi ningú hi parla.

Ab los fets més graves de la vida s' hi fá una *barrila*, que 'ls fá perdre la serietat.

Los desastres dels Governos; las miserias dels partits y la fam dels pobles, en compte de ser tractats seriament son mirats baix un punt de vista humorístich; y á tots, en general parlant, se 'ns endóna tres *pitós* del porvenir de la pátria.

Un robo, un assassinat, una pedregada, que son cosas prou sérias, ja no 'ns fan perdre l' humor.

Mentres no 'ns robin á casa, ó no matin á algú de la familia ó no pedreguin la nostra vinya, no ho sabém contar ben sérios: hém d' amanir la relació dels fets, per sérios y terribles que siguin, ab algun *xascarrillo*.

Més diré; la major part dels que viuen malament ab la dona, per exemple, ó no poden pagar lo lloguer del pis ó han d' anar al forn y á la tenda á fiar, que son cosas prou sérias, no 'n parlan ab serietat per pó de que 'ls qu' escoltin no se 'n *fumin*.

Las més grans desgracias de familia 's dissimulan, per massa sérias; de sério.

A la mateixa Ciencia y á la mateixa Justicia las hi escapa 'l riure quan han de decretar ó fallar máximas ó sentencias tan seriament.

En una paraula; en tot y per tot s' ha acabat l' anar de sério.

Perque hasta la Mort, com més sèria y lletja, més fá escapá 'l riure.

Sort d' aixó.

Desgraciats de nosaltres que ho agaféssim tot pe 'l terme sério!

De sério.

J. BARBANY.

GALERIA DE CELEBRITATS

Ab aquest títul y ab tamanyo propi pera ferne un álbun especial, s' ha publicat una escullida col·lecció de personalitats artísticas en la que hi constan, entre otras, las senyoras Duse, Borghi-Mamo, Tetrassini, D' Arkel, Mendoza Tenorio, Franceschini, Rossi, Massanés de González, Alverá, Martinez (Joana), García (Fabiana), Martinez (Conxa), Romero, Campos, Folgado, Alba (Leocadia), etc., etc. y los Srs. Rey Amadeo, Vallés y Ribot, Salmerón, Monturiol, Mancinelli (Ll.), Mascheroni, Tintorer, Sarasate, Calvet (Damás), Bofarull, Soler (Pitarra), Balaguer, Gayarre, Labán, Uetam, García Parreño, Valero, Romea, Mario, Vico, Calvo (Ricardo), García (Domingo), Riutort, Fontova, Lorenzale, Novas, Planas, Galofre, Rosell, Bonaplata, Goula, Edisson, Giró, Pereda, etc., etc.

A pesar del esmero ab que aquets retratos han sigut presentats é impresos sobre paper-cartulina, lo preu de cada exemplar es sols de

10 CÉNTIMS

Pera los senyors col·leccionistas tenim reservats un reduhit número de col·leccions, sens aument de preu.

No hi ha pas cap classe de dupte que aquest instrument que 's remonta á la mes llunyana antigüetat, era en son temps primitiu esclussivament de banya, puig en temps de Rómulo encare no se 'n havia vist cap de metall.

La trompeta ha sigut en totas épocas l' instrument bélich de mes importancia y los primitius romans no 'n coneixían d' altre.

En temps de *Vegecio* l' infanteria romana usava la corneta (*cornu*) y la bocina, que ab dós ja eran de metall, aplicantlas per objectes distins.

A l' edat mitja també va usarse tant á l' exercit com pera convocar reunions; y ja dins lo Renaixement los gefes del suissos no poguent contenir per altres medis la retirada de las sevas tropas en la batalla de *Marián*, varen fer tocar, ab gran éxit, las dos trompetas monstruosas de *Uri* y *Untervaldeu*, quals sagrats sons havían servit en altres temps pera proclamar la llibertat dels Cantóns.

Las primitivas trompetas eran de grans dimensions, haventlas anadas reduint per graus y perfeccionantlas al mateix temps.

Ja en estat de perfecció los primers Cossos militars que varen adoptarla foren los húsars de la milicia hannoveriana, extenentse seguidament als diferents cossos d' infanteria lleugera.

Per lo que respecta á Espanya la veyém per primera vegada en 1810 en las companyias de cassadors; ordenant la Regencia en lo mateix (19 d' Octubre) que 'ls regiments de *linea* tinguessin dugas trompetas en lloch d' altres tants tambors. Mes tart van formarse ja las *bandas* ab los seus respectius *cabos*.

Pot dirse que las trompetas foren la mort de las *caixas de guerra* (tambors) puig á mes d' altres ventatjas reuneixen la de que lo trompeter pot usar l' arma de foch que de l' altre modo era impossible.

CLARA SOL.

EPIGRAMÀTICH

—Aquí té, senyor Sabát, aquells cent cincuenta duros que perque estava ab apuros me va prestar l' any passát.

—May més hi haguera pensát si vosté no me 'n parlava!

—¿Es dir que no hi atíñava?

—No senyor, cregui, li afirmo.

—¿Abans havia de dirme que ja no s' en recordava!

SALVADOR BONAVIA FLORET

Buscant padri

Carta al meu apreciat amich Anton Ferrer y Codina

Apreciat Antón Ferrer:
Desde lo cau ahont estich
amagat, eixa t' escrich
per si un favor me vols fer;
com no puch sorti al carrer
per estar amenassat
de rebre un fort estufat,
te suplico, que ab misteri,
ta diligencia s' enteri
de si es ó no es vritat.

Puig com que no soch valent,
ni de cap trassa 'm refío,
ara admetre un desafío,
'm vindria malament.
Quan trucan corro amatent
á ficarme sota 'l llit;
un bram d' ase, un cop, un crit,
me causan tal tremolor,
que ja las alas del cor
'm tenen malmés lo pit.

Me dirás: ¿De qué vè aixó?
¿Qué has fet?—En aquí está 'l cás...
rés de mal... mes ja veurás
com seré 'l pagano jo.
Se ha cregut en P. del O.
que soch P. P., y d' aquí vè
que sent culpable en P. P.
jo, ignocent, fujo y m' espanto,
cert de que me 'n duré un tanto.
¡Vaja si me l' enduré!

¿Te 'n rius? no te 'n riguis, no,
davant de cosa tan séria...
y á més coneixent la déria
del terrible P. del O.
Un día de trás-cantó

me sortirá aquest babcia,
y com de sofert no P. K.
sens dar-me temps de fer K. K.
m' endossará un cop d' estaca
que m' enviará á la Fleca!

Y... ¡Adeu fillets del meu cor!
¡Adeu olla y farinetas!
¡Adeu café de 'n Baquetas (1)
ahont passo per gran autor!
¡Adeu musa del amor
que 'm vals alguna propinal
¡Adeu ninfa bailarina
qu' ets de mas memorias camp!
¡ja no 'm moriré de fam!
¡Sino d' un tip de tunyinal

Pero tú pots evitar
Antón, que jo deixi 'l mont!
Ves, per Deu, amich Antón,
á n' en P. del O. á trobar;
y mirá si pots lograr
que 'm deixi tranquil del tot;
dígalí que só un xicot
débil, manso, humil y flach
que ni sè tirá 'l xarrach,
ni 'l falsot, ni 'l sabatot.

Fesli entendre, que ab las tretas
de un altre no m' hi convinch
que ni sols targetas tinch
per fe 'l cambi de targetas.
Próbali que dels poetas
casulans só 'l mes menut,
que si bè á voltas, tussut,

1. Café del carrer de Salvadors, niu de
garenos y payetas.

reparteixo cops de sabre...
es, per beure llet de cabra
que 'm corvé per la salut.

Y si ab tals satisfaccions
pensa encare armar desordre,
dígalí que ja t'è ordre
de tocarme... los racóns,
passos, pifias, situacions
de ma existencia passada
sigui ó no sigui privada,
com sol fer ab qui l'apura;
que jo ho tindré per ventura
puig la vritat no m' enfada.

Ja pot dir, si es que li plau,
que só un poeta xapucero,
tonto, gandul, embustero,
mort de gana y sense un clau;
y si aixís quedem en pau
será per mí una gran sort;
que apreti, que apreti fort,
que en trance tan apurat
va! mes veurem bescantat
que no ser d' un trompis mort.

Ja ho sabs donchs, volgut amich
si m' aprecias de debó
iréme d' eixa situació;
fes que 's calmi 'l meu fatich;
pensa que aburrit estich
faltantme la llibertat,
y segons com heu quedat,
per satisfacció ó torment
en LA TOMASA vinent
ja 'm dirás lo resultat.

JOSEPH M.ª CODOLSA

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

Ribera y Estany

5, Sant Ramón, 5. = Barcelona.

En dit establiment se fan tota classe de im-
pressions desde las mes senzillas á las mes lu-
xosas, ab sorprendenta rapidés y preus inve-
rossímils per lo económichs.

Tarjetas de visita ab cartulina superior.
Gran assortit de cromos de totas classes,
propis per' anuncis industrials, programas
de ball, menús, etc., etc.

Especialitat en carnets pera Societats.
En preparació elegantíssims dibuixos pera
felicitaciones propias pera las Pasquas de Na-
dal.

Veigis la última plana.

A la simpática nena G...
en sos días.

Avuy lo teu Sant, Tuyetas,
es, y molts en semblant día
te darán com jo voldria,
dolsos y rams de floretas;
mes com soch de los poetas
lo mes curt y desdixat
donarte sols hi pensat
alguns versos, que han sortit
de lo fons de lo meu pit,
per probarte m' amistat.

La ofrena en vritat no es gran,
pero es molt mes duradera;
los dolos, si ets llaminera,
en ta boca se róndrán...
las flors se mustigarán
á impuls del temps destructor.
sols eterns, com bon recort,
viurán donantlashi abrich
los versos del teu amich
JOANET DALMASES MONFORT.

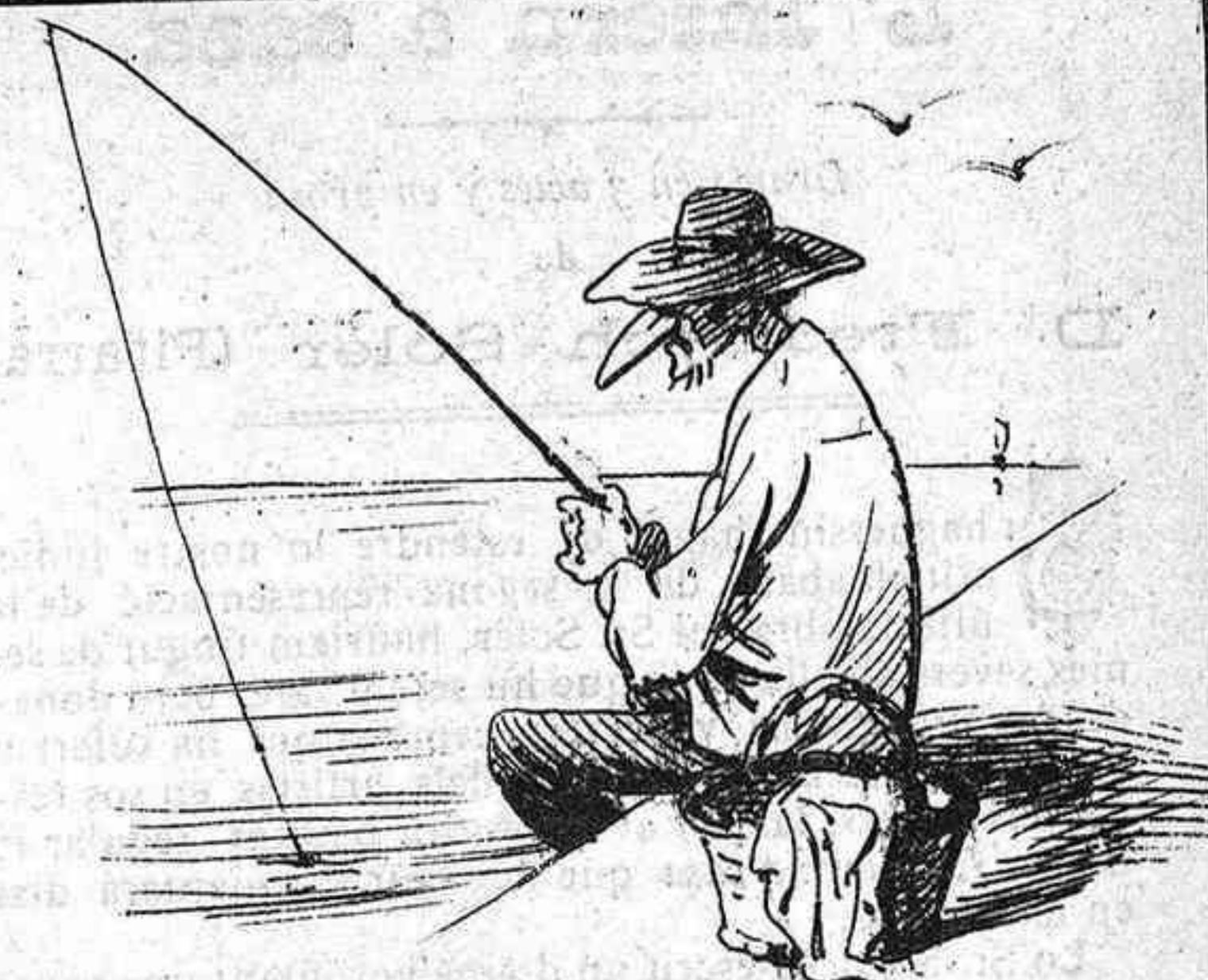
Amich Director: Dispensim; aquesta setmana reb los dibuixos ab retrás, pro d' aixó te que culparne al astrolech italiá del sigle XIV signore Leonardo Aretino que vá pronosucar la fi del mon per lo diumenje passat.

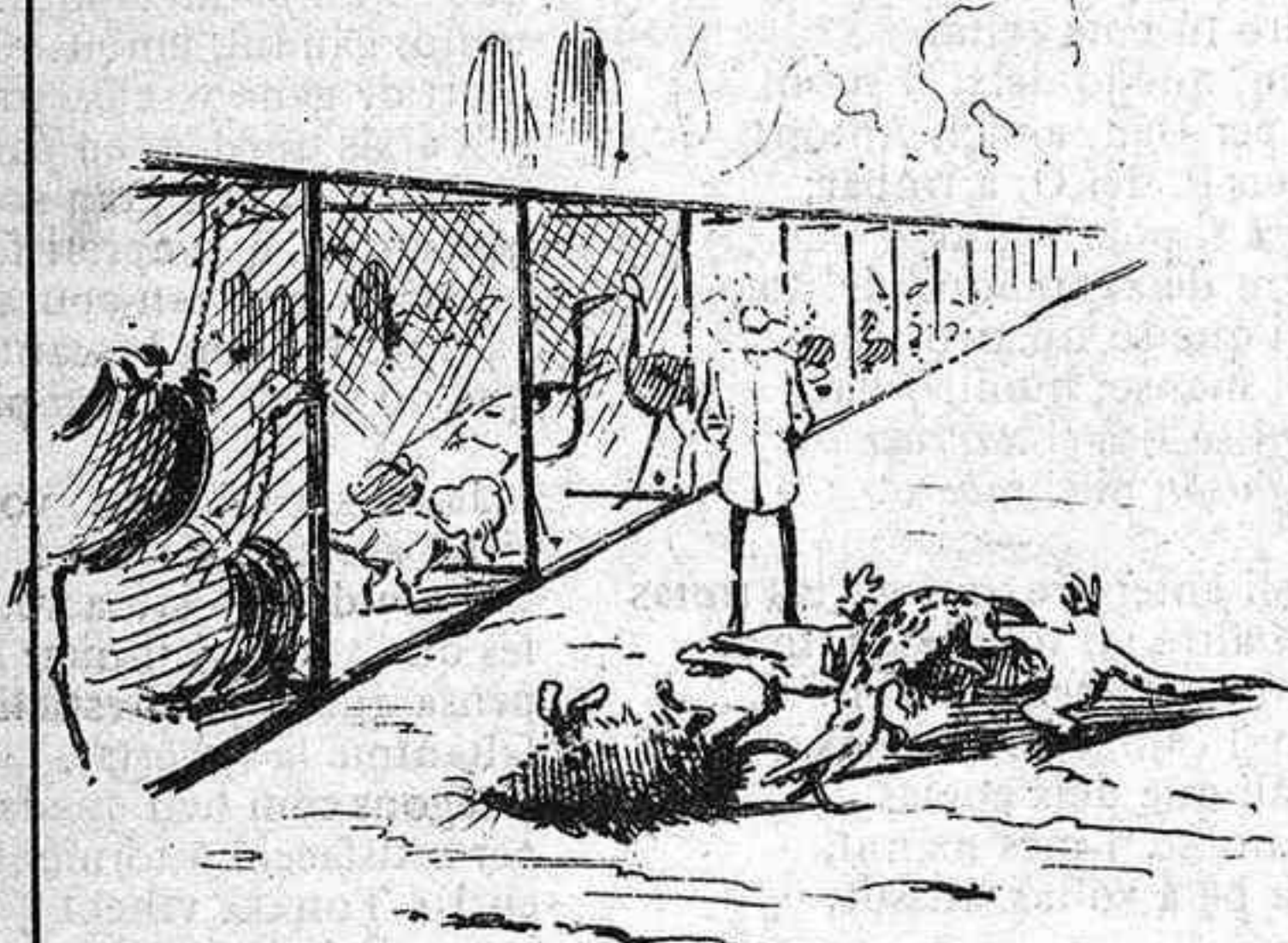
Jo, francament, vaig pensar:—Per lo poch que 't queda de vida noy, ¡diverteixte! ..

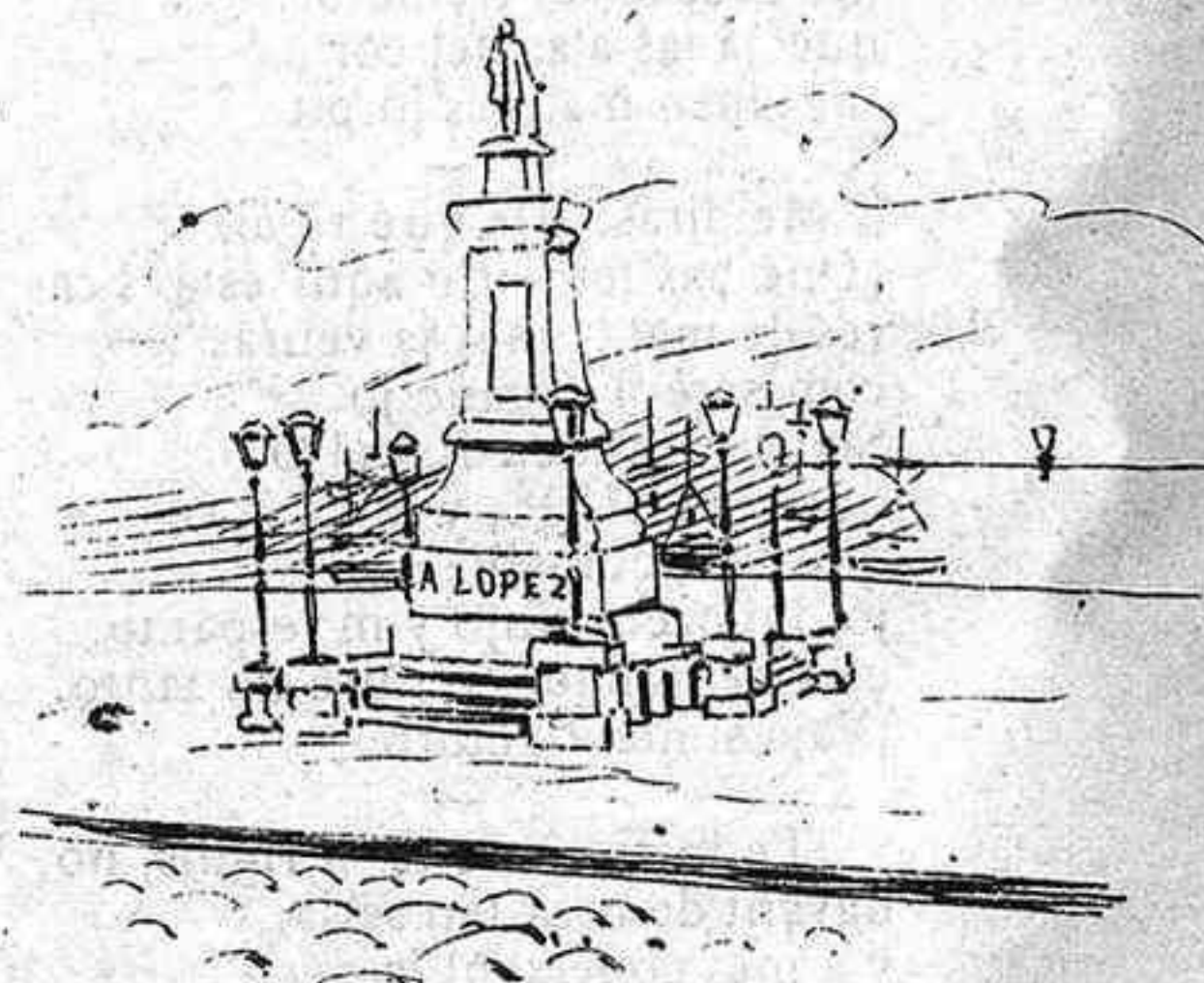
y esperava lo primer dia, en lo llit, la inundaci6 de que devia ser victima la terra, quan, no se si somiant, ó com, ab un cop de brás vaig tombar lo xocolate que m' entravan y ¡patapúm! va cumplirse la primera part del programa inundantsem lo llit:

Per lo segon dia estava anunciada la mori dels peixos pero com qu' aquell dia no picavan, me sembla que van quedarne alguns de vius. De tots modos, lo programa continuá cumplintse...

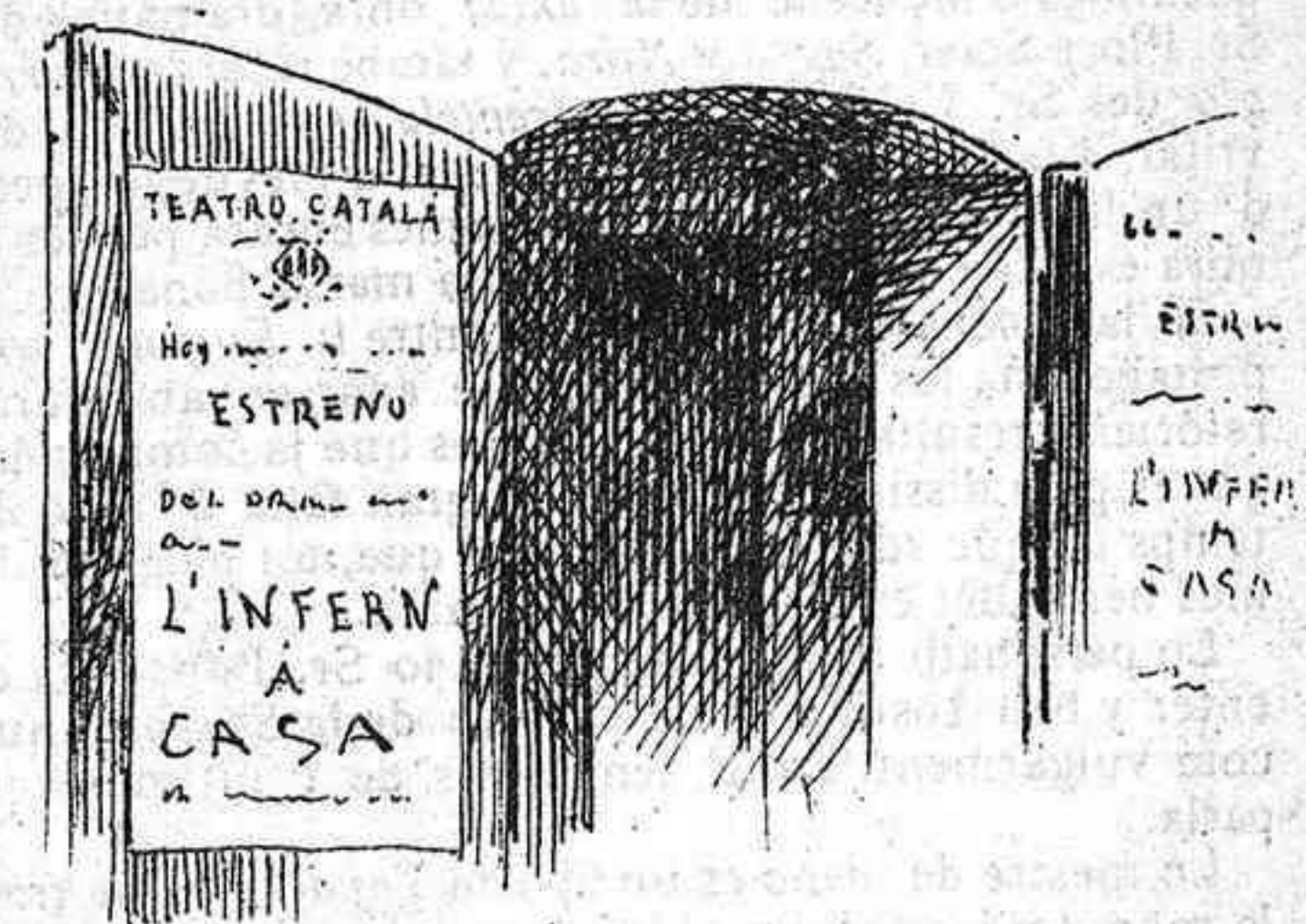
Dia tercer ó siga dimars; mori dels aucells. Vaig anar al Parque punta de dia y... comenso á sospitar del astrolech macarrons, porque la virám sequeix sens no vetat y lo que havia mort era algun d' aqueils llargandaixos que 'ns feyan passá per cocodrinos, y la rata grossa.

Dia quart; Derrumbament de edificis. Are si que crech que aixó es una butllofa; no vá caure cap cosa; ni sisquera aixó.

Y no puch dir mes, porque com avuy es dia de periodich... en fi; si resulta cert alló de que los homes nos hem de tornar muts, ja l' hi diré. Are aném á altre cosa.

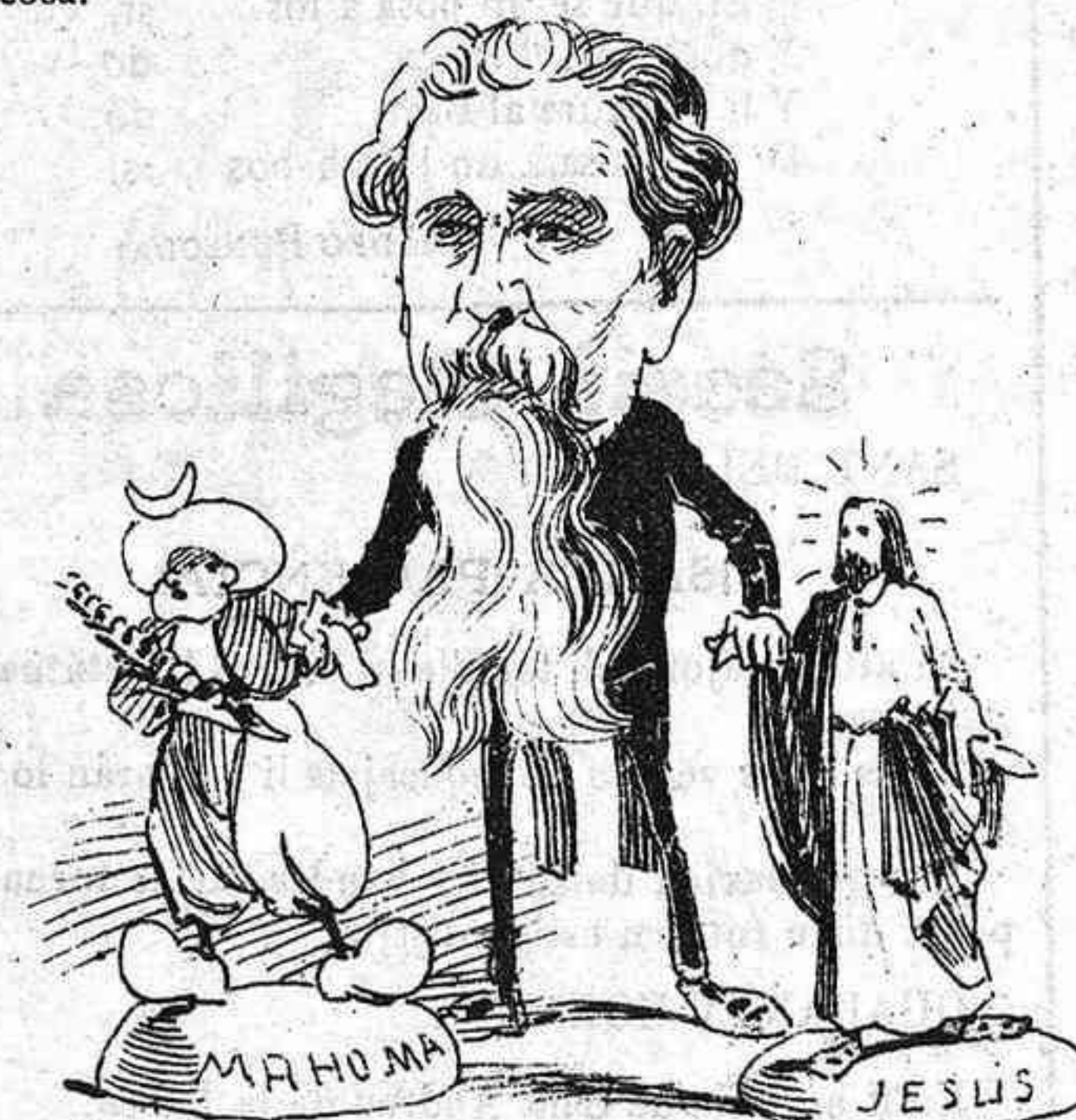
Divendres vaig anar á Romea.

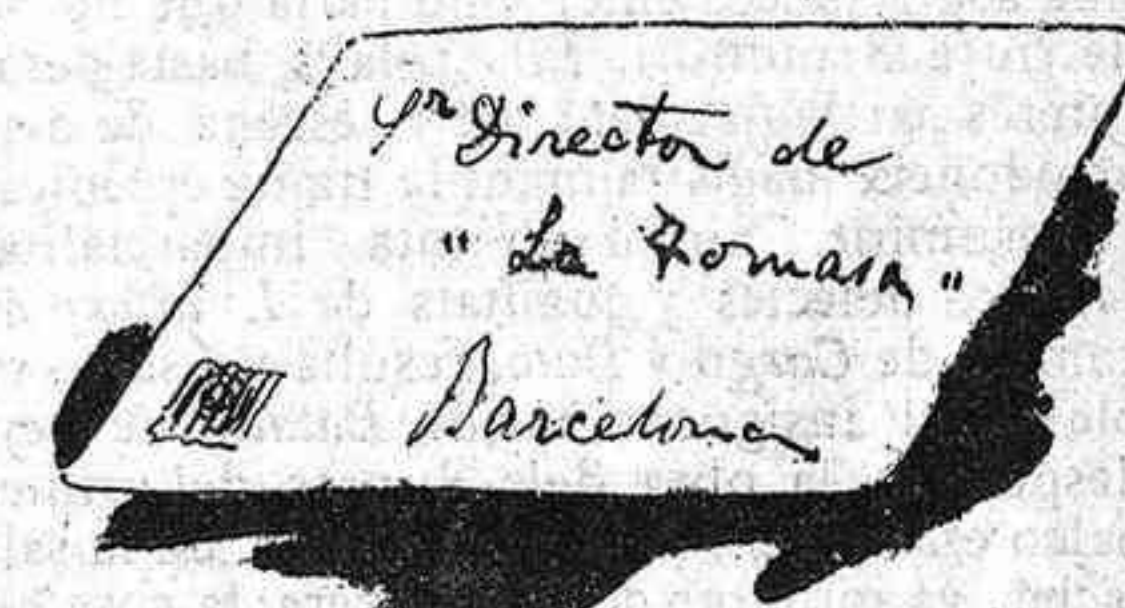
No sembla sino que 'l Sr. Soler va volguer anticiparse al programa de la fi del mon, regalant un número titulat: L' enfonzament del Teatro Catalá.

¿Se recorda, Sr. Director de La parentela (i) aquella obra qual millor explicacio es aquesta (permeim lo dibuix): una linea graciosament ondulada?

Donchs, L' infern á casa es aixó; no sè si m' explica, las ondulacions s' han tornat grops y la gracia n' ha fugit.

Crech, per aixó, que no tardará gaire lo Sr. Soler á tornar per sa honra literaria ab altres obras.

Y aquí tanco la carta y 'l Sr. Soler que 'm dispensi.

R. Escaler.

1 Comedia en tres actes «composta en prosa catalana» per D. Conrat Colome.

L'Infern à casa

Drama en 3 actes y en prosa
de

D. Frederich Soler (Pitarra)

Si haguéssim hagut d'estendre lo nostre judici crítich abans de la segona representació de la última obra del Sr. Soler, hauriam tingut de ser mes severs ab ella de lo que hu seré.n are pero donadas las supressions y acertats cambis qu' ha sufert l'argument y la major seguritat dels artistas en sos respectius papers, fa qu' avuy resulti bastant regular lo drama *L'Infern à casa* que de segur s'aguantarà dias en los cartells.

Lo Sr. Soler ha escrit un drama aprofitant una pauta qu' ha servit ja á altres autors en diferentas épocas, lo que treu l'efecte de la novetat y fa mes difícil conseguir un verdader éxit sobre las taulas.

Lo conflicte de *L'Infern à casa* es, en la essencia, poch mes ó menos lo de la única obra dramática del Sr. Pin y Soler, *Sogra y Nora*, y també recorda l'arreglo del Sr. Colomer, *La parentela*, superiors, á dir vritat, á la del Sr. Soler, puig aquest á mes de tot, peca d'un lirisme, sempre impropí, y mes encara per ser la obra escrita en prosa y no en prosa massa bona.

Si la escena del primer acte entre l'*Eugenia* y lo protagonista fos mes concisa sense anarsen ab figuras retóricas, resultaría millor, per mes que ja compreném qu' es pera dissimular un xich la gran falta d'unió de temps de que adoleix aquest acte, que, tot plegat es lo mes ben tallat é interessant de l'obra.

Lo personatge que desempenya lo Sr. Bonaplata es enter y ben sostingut; no tant lo de la *Senyora*, que com vulgarment 's diu, sempre es de l'últim que li parla.

Lo mestre de piano es un tipo de *Vaudeville* que treu la monotonia escénica al igual que los dos criats pintats de má mestra.

La nena es una rateta sábia, qual tipo de sobras convencional, ja 'ns l'havía mostrat mes ben dibuixat lo Sr. Soler en la *Sabateta al balcó*, y altrás.

En lo segon acte s'hi desarrollan escenas familiars arrancadas del natural pot ser un xich malmesas per lo mutisme incomprendible d'aquell capitá de barco que ab tot hi intercala termes náutichs destruhint lo realisme del personatge.

La sogra es la pedra angular de *L'Infern à casa*; es una sogra de cos enter y no parla que no fassi trencar de riure al auditori. Ella sola 's basta pera sostenir l'interés particularment en l'escena de despedida que arrodoneix magistralment la trama escénica.

Resumint, dirém ab tota imparcialitat, que posant los defectes y qualitats de *L'Infern à casa* en lo compte de *Cargo y Data*, resulta un saldo molt favorable pera l'insigne autor de *Batalla de Reynas*, y que despullada la obra dels lunars del primer dia en lo palco escénich, y dels *renaixensos* en la sala d'espectacles, va millorar de tal manera la cosa que no semblava la mateixa.

Tocant á l'execució, tots se portaren com á quíns son, treyant cada hù de son respectiu paper tot lo such que va ser possible.

Un dato: Las senyoras varen vestir ab tota elegancia y propietat cridant poderosament l'atenció, en particular del sexo hermós.

Autor y actors varen ser cridats en escena varias vegadas y rebuts ab atronadors y expontáneos aplausos.

PEPET DEL HORT

Passatemps económich

LO NÚMERO CINCH

Cinch son las parts de qu' es compón lo mon.
Cinch dits tenim totas las personas tant en las mans com als peus.

Cinch son los sentits corporals.

Cinch son los Manaments de la Iglesia.

Cinch eran abans los districtes de Barcelona.

Cinch provincias forman la regió que s'anomena Castilla la Nova.

Cinch també son las provincias del antich regne León.

Cinch pessas de cinch céntims forman un ral.

Cinch llúms tenen los fanals grossos que hi han passeijos y Ramblas de Barcelona.

Cinch son las vocals del abecedari.

Cinch pessetas fan un duro.

Cinch lletras, per sí, contan la paraula: cinch.

R. BALCELLS BELLVÉ.

MÚSICA CELESTIAL

Un amich meu. lo Ba	dó,
Que may s'altera de	ré,
Anavam junts pel car	ré
Y no 's trobá 'l moca	dó;
Registranse 'm mira á	mi,
Y al instant un gesto	fá;
Jo 'm creguí que 'l van ri	fá,
Més varem seguí 'l ca	mi.
Un día, prenent lo	sol,
Me digué: ou Cata	lá...
Pró ¡cal ja no 'm va par	lá;
Ab la cara de mus	sol,
Ell que se 'm posa á tos	si,
Y nos troba 'l moca	dó,
Y li va caure al Ba	dó,
D'una cosa... un llarch bos	si.

AMADEO PUNSODA.

Secció Regiliosa

SANT DEL DIA:

¡SANTA PACIENCIA!

Al altar major del temple hi haurá l'estátua de la *patxorra*.

Varis entes vestits de concejals li cantarán lo *Trágala*.

Los qu' havian deixat las bandes, se las tornarán á posar quan tothom estiga distret.

QUARANTA HORAS:

En l'esglesia de Sant Andreu de la Barra.

'S descubrirán xanxullos y altrás porquerías, y s' reservarán las informacions per lo dia del Judici, en havent prés café.

En la taula petitoria hi haurán quatre burots registrant butxacas y deixant passar conductoras.

DRAMAS D' AMOR

Si sabia que no m' havia de fer mal...

¿Qué fare després de morta?

—A qui donará 'l si?
—A qui 'n dongui mes.

—Qu' es lo meu marit!
—Calla que no mes vuy espantarlo.

—Sápiga que m' han dit que vosté es casat.
—Todo así se satisface, créguim dona, de una vez

Arav 1894

PRINCIPAL

Ab reproducció de las obras representadas per la companyia Calvo-Jimenez ab major aplauso durant la present temporada, ha procurat fer la *piu-piu* en la passada setmana á fi de ensejar degudament lo drama que ab lo titol de *El hijo de D. Juan* escrigué l' eminent dramaturch Echegaray inspirantse ab la obra de Ibsen, titulada: *Gengangere*, qual estreno estava anunciat pera ahir dimecres y que á causa de la premura del temps 'ns veyém obligats á esperar lo próxim número pera parlarne degudament.

ROMEA

Las dos últimas representacions de *Don Juan Tenorio* han sigut dugas entradas de las que s' hi coneix; á la del diumenge á la tarde estava la gent com sardinas al barril.

S' han dat audicions de *Lo dir de la gent* y *Lo Contramestre*, quals obras han sigut magníficament interpretadas per la nostra millor companyia catalana.

De *L' infern á casa*, 'n diu alguna cosa en revista particular nostre company Pepet del Hort.

S' ha posat en estudi la comedia en 3 actes del Sr. Bordas, titulada: *Lo mohiment continuo*.

NOVETATS

Del drama castellá *La Dolores* en fa revista apart lo Llicenciat Vidrieras.

CATALUNYA

Pera disapte s' anuncia definitivament la inauguració de la temporada de hivern havent entrat en la companyia ademés dels artistes que anunciarem en la passada setmana las Sras. Cubas, Las Santas y lo conegut actor Sr. Sanjuan.

Sembla que la Empresa funda sos resultats ab la varietat de obras, pensament que creyém acertat ja que ab la elecció dels nous artistes poch ne pot confiar per ser casi tots ells coneguts de nostre públich y ser difícil per tal motiu que puguin cridar sa atenció.

CALVO-VICO

Pera diumenje s' anuncia l' estreno de una gran comedia de majica titulada: *Batalla de ninfas* la que será presentada ab novas decoracions y riquissims trajos.

Aixis ho ha de fer amich Güell y de segur que logará borrar l' apatia d' aquest eatro

EDEN-CONCERT

Molt ben rebudas han sigut las artistas francesas Made-moiselle Lucy Audy y Charlotte Davigny, *chateuse de genre* y *comique excéntrique* respectivament, las que junt ab la simpática Mlle. Luczona logran ser l' atractiu poderós de todas las nits.

UN CÓMICH RETIRAT

Ha sigut llegit y acceptat per la empresa del Teatro de Novedats un drama en 3 actes, titulat: *Herencia de sang*, original del il·lustrat President de la Secció de Literatura del Ateneo Barcelonés don F Dalmases Gil y de nostre estimat company de redacció don A. Guasch Tombas, lo qual será posat en escena durant la present temporada.

La societat «Antichs Guerrers», instalada en lo carrer de Lladó, núm. 4, primer, ha tingut la galanteria de remetre's lo programa oficial de la exhibició-parodia de las festas portadas á cap en la ciutat d' en Nyoca en honor de don Cristófol Colón, la qual s' inaugurarà durant lo mes actual.

A jutjar per la xispa del programa y 'l bon humor dels *guerrers* que han organísat la exhibició, aquesta resultarà molt millor que las festas que parodia

La Dinastia sembla qu' ha tret la rifa-perque diu un periódich que á las portas de Paris hi ha robos en cuadrilla.

Aqui no s' hi quedan á la porta; los tenim dintre y hasta hi ha qui creu haverne vist ab trajo de regidors.

¿Qué li sembla?

Á la una de la tarde y en plena Rambla de las Flors, un matrimoni va donar un escándol de punta.

Los *cónyuges* varen sortir plens d' averías en particular lo mascle.

Á pesar de que la lluyta va ser llarga y lo lloch dels mes concorreguts, los municipals varen brillar per la seva ausencia.

Deurian tenir feyna á casa los *rechidors*.

En lo teatro Romez tindrá lloch, demá divendres, la inauguració dels beneficis dels artistes de dit teatro, ab lo del reputat primer actor D. Aciscle Soler.

Lo primer Amor y *La vivó del estornell* son las obras triadas per lo beneficiat.

Seguirá la setmana entrant lo de la primera actriu donya Carme Parreño qual programa lo compondrán lo sempre aplaudit drama del teatro espanyol, *La hermana del carretero*, y la preciosa sarsuela *Dos milions*.

No 'ls faltarà concurrencia.

Lo Govern ha autorísat al Sr. Porcar y Tió pera construir un pont en Tortosa, en substitució del que 's va cremar últimament, concedintli 'l cobro del dret de peatge.

Es lo millor que podia fer lo nostre desgraciat arcalde; val mes tractar ab carreters qu' ab *ninfas* verinosas y altre bestiar pel istil.

Després de tot, estará mes en caracter fent de recaudadó que de batlle.

¡Ho fá tan malament!

La nit del diumenge 7 del corrent s' efectuá en lo elegant colisséo de Sant Ginés de Vilasar, l' estreno de la comedia en 4 actes y en vers, titulada: *Las festas dels Sants Màrtirs*, original de D. Jaume Vila y Riera, la qual obtingué un notable éxit.

Foren cridats á la escena, al final dels actes, l' autor y los artistes.

Sembla qu' alguns dels regidors dimissionaris veyent que lo *temporal* no porta malicia, tractan d' acostarse novament á la *Trauleta del Torrat*.

Y si... casi tots ó tots hi tornarán.

Es tan dols lo *sacrificarse pel comú*.

A tots los que la noticia de la fi del mon 'ls hagi deixat frets, convensuts de que entrarán en reacció, los recomaném l' exquisit «Rum Trinidad» de F. John Hooton et Co, de Jamaica, que ab molta justícia es reconegut per lo «Rey del Roms» y qu' expenen en aquesta plassa los Srs. Alemany, Ribó y C.^a.

Sabém que s' han fet algunas probas ab molt bon resultat.

La setmana passada varem rebre una invitació pera assistir á la lectura d' una obra dramática titulada *Sentori* que devía tenir lloch en lo Foment Catalánista.

Com que 'ns fou impossible correspondre á la galanteria de son autor, Sr. Givanel, escrivim aquestas ratllas per suplicar á dit senyor que 'ns dispensi.

Un amich nostre, reconegut de cor al distingit Dr. Dalmau Pujadas qu' ab tan bon exit combat la tisis, las escrófulas, briáns y altrás malalties, nos ha manifestat qu' ab lo tractament de dit senyor ha vist extirpat, en pochos días, un terrible *lupus*, per curar lo cual havia probat infructuosament varis doctors, suplicantnos, al mateix temps, que, desde las nostras columnas, expressém son agraïment á tan acreditat facultatiu, pera que á ell pugan acudir tots los que 's trobin en lo seu cas.

Ho fem gustosos y felicitem al Sr. Dalmau Pujadas per haver curat al nostre amich.

Lo drama *La Dolores* que tan excelent éxit ha alcansat, diu que fou retxassat per tres notables empresas teatrals.

¡Quin cop d' ull!

Fa tan temps que no 's veu art, que ni 'l coneixen.

Si alguna vegada han d' anar á Vich, los recomaném la Posada de Colón situada en la Rambla de Sta. Clara, n.º 1 (qu' es com si diguessim en un dels punts més centríchs) propia de D. Joan Vilá, ab la seguriat de que si proban aquest acreditat establiment los quedarán ganas de tornarhi, puig que además de tenir en sas cuynas un *beco* que fá uns menjars inmillorables, la dependencia es sumament servicial y amable.

L' qu' escriu aquestas ratllas se complau en consignarho aixís, reconegut al bon tracte que últimament li han fet en dita casa.

¡Hasta la vista, Sr. Vilá!

Aveyám com quedará la qüestió dels estudiants ab los administradors del Hospital.

Ja dirém als primers ahont llogan cadiras per si han d' esperar sentats.

Ahír dematí volá al cel una preciosa nena de dos anys filla dels aplaudits artistas D. Modest Santolaria y D.ª Adela Clemente.

Inutil es dir que 'ns associém coralment al dolor dels nostres amichs.

Repichs

Diu que á penas s' entregan cadavres á la sala de dissecció del Hospital.

Pot ser si qu' hasta los morts passan de *matute*.

¡Es lo que faltava veure!

Diu un periódich que en lo Kentucky existeix un *mestre* que te la friolera de 61 fills.

Podria demanarli la *recepta* aquell concejal que ja sabem que no 'n pot tenir cap.

Pero no, que no la demani... per be de la societat.

NOTICIAS ALEGRES

Lo divendres passat al creuhar lo Sr. Soler y Catalá, secretari de la Junta del Hospital, per lo pati de dit establiment, fou rebut ab una serenata ab *obligats* de xiulet per los estudiants de medecina.

Vaja, Sr. Soler, que vagi de gust.

Diuhén que lo Sr. Romero Robledo tracta de retirarse de la política.

Mentras no siga la retirada com las d' alguns dels nostres regidors...

Falsa.

Telegramas

Madrid. 16.—8 tarde.—S' ha fet tancar la agencia hont hi anavan algunas senyoras á descarregá 'l bòt.

M. ORAL.

CORRESPONDENCIA

P. Colomer: ¿Qu' es regidor vosté? Vull dir que d' ahont ha fet corre lo quento de la cama de fusta? ¿Que vol que l' agafin? Primer avis.

Anirá: J. Ramilles, M. Gardó Ferrer, J. T. R., S. Bonavía, Artur Casademunt, J. B. Durán, J. Prats Nayach, Indalecio.

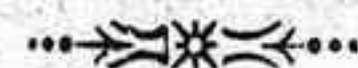
M. P: Serveixis passar per la Redacció.—J. Asmarats: Anirá, pero fassi las llangonissas mes curtas.—M. Bonapasta: Tot menos *A una*.—Joseph M. Feliu: ¿Qu' es concejal també vosté? La major part de lo que 'ns envia es afanat, y per lo tant de LA TOMASA ja s' en pot despedir.

Algo de «Un estudiant de medecina.»

Tot lo demés, que no es poch, ja jeu al fons del cove.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranjer, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »
» atrassat.	0'20 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número 5.—LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, Sant Ramón, 5—Barcelona.

QUESTIÓ ESCOLAR

—'M sembla qu' aquets estudiants 't farán un cap nou.

—Vals dir...

LO REY DELS ROMS

RUM TRINIDAD

DE

F. JOHN HOOTON et Co — JAMAICA.

ÚNICS REPRESENTANTS EN ESPANYA

Srs. Alemany, Ribó & C.^a — BARCELONA

DESPATX: Lluna número 1, entresuelo, 2.^a

PERA LAS PRÓXIMAS PASQUAS DE NADAL

s' está confeccionant un notable assortit de TARJETAS-CROMO propias pera felicitacions de

Serenos, Vigilants, Mossos de Café, Perruquerías, Fondas, Carters, Repartidors, Forners, Lampistas, Sabaters, Manyans, Carboners, Escombriayres, etc., etc.,

en la sens rival LITOGRAFIA BARCELONESA de Ribera y Estany, situada en lo carrer de SANT RAMON, NÚM. 5.

PREUS SENS COMPETENCIA